

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. vasario 24 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukaviniienės (pranešėja), Gražinos Davidonienės ir Virgilijaus Grabinsko (kolegijos pirmininkas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal atsakovo N. F. (N. F.) kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. balandžio 28 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės A. K. (buvusi – F.) ieškinį atsakovui N. F. dėl santuokos nutraukimo, esant kito sutuoktinio kaltei, ir santuokos nutraukimo teisinių pasekmių bei pagal atsakovo N. F. priešieškinį ieškovei A. K. dėl santuokos nutraukimo dėl abiejų sutuoktinių kaltės, santuokos nutraukimo teisinių pasekmių; tretieji asmenys, nepareiškiantys savarankiškų reikalavimų, A. F. (A. F.) ir R. Š..

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių nutraukiant santuoką dalytino turto pripažinimą asmenine vieno iš sutuoktinių nuosavybe, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė prašė teismo:
 - 2.1. nutraukti šalių santuoką dėl atsakovo kaltės, nustatyti, kad santuokos nutraukimas šalių turtinėms teisėms teises pasekmes sukėlė nuo 2015 m. spalio 1 d., priteisti iš atsakovo 2000 Eur neturtinės žalos atlyginimą, pripažinti, kad butas (duomenys neskelbtini) bei 1/23 dalis rūsio (duomenys neskelbtini) yra asmeninė ieškovės nuosavybė, nustatyti, kad prievolė R. Š. pagal 2012 m. lapkričio 9 d. paskolos sutartį dėl 180 000 Lt paskolos (52 131,60 Eur) yra asmeninė ieškovės prievolė.
 - 2.2. Dalijant santuokoje įgytą turtą, esantį bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe, ieškovei asmeninės nuosavybės teise natūra priteisti: butą (duomenys neskelbtini), 1/5 dalį automobilių stovėjimo aikštelės (duomenys neskelbtini), ieškovės vardu turimas turtines teises į MB „AstraKar“ nario 1000 Eur vertės įnašą, ieškovės vardu turimas reikalavimo teises į UAB „SHI“ teises ir pareigas pagal 2015 m. lapkričio 20 d. buto (duomenys neskelbtini) nuomos sutartį. Atsakovui asmeninės nuosavybės teise natūra priteisti: atsakovo vardu turimas teises ir pareigas pagal 2012 m. kovo 26 d. valstybinės žemės sklypo nuomos sutartį Nr. 13SŽN-(14.13.62)-57 dėl žemės sklypo (duomenys neskelbtini) nuomos, atsakovo vardu turimas 102 063 Eur dydžio reikalavimo teises į UAB „Alfa NGroup“, 58 307,57 Eur kompensaciją už dalijant santuokoje įgytą turtą jam tenkančią mažesnę turto dalį.
 - 2.3. Priteisti ieškovei iš atsakovo 35 533,42 Eur kompensaciją už parduotą santuokos metu įgytą nekilnojamąjį turtą (duomenys neskelbtini) 6500 Eur kompensaciją už pinigus, gautus pagal 2016 m. sausio 5 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės taupymo lėšų įsigijimo sutartį Nr. 160105855090T, 2016 m. sausio 5 d. Vertybinių popierių sąskaitos tvarkymo ir tarpininkavimo sutartį, 2017 m. rugpjūčio 31 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės taupymo lėšų Pirmalaikio išpirkimo pavedimą Nr. 170831873144T;
 - 2.4. po santuokos nutraukimo palikti ieškovei santuokinę F. pavardę.
3. Ieškovė nurodė, kad šalys nustojo gyventi kartu nuo 2015 m. spalio 1 d., kai atsakovas išėjo iš namų, išsinuomojo butą ir pradėjo gyventi atskirai nuo šeimos. Šalių santuoka iširo, nes atsakovas iš esmės pažeidė savo, kaip sutuoktinio, pareigas būti lojaliam kitam sutuoktiniui, jį gerbti, remti moraliai. Sutuoktinio pareigų pažeidimas pasireiškė psichologinio smurto vartojimu prieš ieškovę, jos žeminimu, grasinimais pavartoti fizinį smurtą, visišku atsisakymu ir nenoru bendrauti nei dvasiškai, nei fiziškai, atsakovas buvo jai neįstikimas. Dėl nesibaigiančio stipraus streso ieškovei sutriko sveikata, išsivystė antinksčio auglys, teko pašalinti visą antinksį. Įvertinus santuokos iširimo aplinkybes ir priežastis, taip pat santuokos trukmę, šalių turtinę padėtį, šalių santykių ir ieškovės išgyvenimų pobūdį, iš atsakovo priteistina 2000 Eur neturtinei žalai atlyginti.
4. Iš atsakovo priteistina 35 533,42 Eur kompensacija už parduotą santuokos metu įgytą turtą (duomenys neskelbtini); gauta kaina – 100 000 Eur. Pagal sutarties 4.2 punktą dalis kainos – 98 000 Eur buvo pervesta į atsakovo banko sąskaitą, iš šios matyti, jog per laikotarpį nuo 2015 m. liepos 13 d. iki 2017 m. liepos 24 d. atsakovas bendriems šeimos poreikiams tenkinti maksimaliai išleido 37 129 Eur.
5. Atsakovui priteistinos jo vardu turimos 102 063,00 Eur dydžio reikalavimo teises į UAB „Alfa NGroup“. Santuoka faktiškai nutrūko 2015 m. spalio 1 d., todėl po šio laikotarpio atsakovo įneštos lėšos į UAB „Alfa NGroup“ yra jo asmeninės lėšos. Dėl atsakovo kaltės, skolinant bendrovei lėšas, valdant bendrovę aplaidžiai, neprotingai ir nerūpestingai, susidarė šios bendrovės skola šalių šeimai. Tai, kad bendrovė buvo valdoma netinkamai, iš esmės patvirtina bendrovės bankrotas.
6. Butas (duomenys neskelbtini) ir 1/23 dalis rūsio (duomenys neskelbtini) yra asmeninė ieškovės nuosavybė, įsigyta ieškovės lėšomis. Butą visuomet faktiškai valdė ieškovė, buto pirkimo–pardavimo sutartis kartu buvo ir turto perdavimo aktas, sutartimi buvo sutvarkytas tik teisinis turto režimas. Lėšos, panaudotos šiai sutarčiai sudaryti, buvo gautos ieškovės asmeninės prievolės – 2012 m. lapkričio 9 d. paskolos sutarties su R. Š. pagrindu. Iš 2012 m. lapkričio 14 d. skolos padengimo sutarties matyti, kad jokie atsiskaitymai ir (ar) mokėjimai pagal sutartį nebuvo vykdomi, jokie mokėjimai sutarties pagrindu nebuvo atlikti (buvo įskaityta skola ieškovei). Paskolos sutarties pagrindu ieškovei paskolinta 180 000 Lt suma nėra grąžinta, jos mokėjimo terminas sueis 2021 m. lapkričio 9 d.

7. Dalijant santuokoje įgytą turtą ieškovei asmeninės nuosavybės teise natūra priteistinas butas (duomenys neskelbtini), 1/5 dalis automobilių stovėjimo aikštelės (duomenys neskelbtini). Turtas buvo įsigytas santuokos metu, iš šalių bendrų pinigų, todėl yra bendroji jungtinė šalių nuosavybė.
8. Atsakovas už Lietuvos Respublikos Vyriausybės taupymo ląštus 2017 m. rugpjūčio 31 d. gavo 13 000 Eur. Šias ląšas atsakovas įgijo santuokos metu, iš bendrų šeimos ląšų, todėl ieškovė turi teisę gauti 6500 Eur kompensaciją dėl šių atsakovo nuslęptų šeimos ląšų.
9. Atsakovas priešieškiniu pralę teismo panaikinti šalų santuoką dėl abiejų sutuoktinių kaltę, pripažinti, jog atsakovas butą (duomenys neskelbtini) ir garažą (1/5 dalis patalpos) (duomenys neskelbtini) įsigijo iš asmeninių ląšų asmeninės nuosavybėn, nustatyti, kad pagal 2011 m. rugpjūčio 15 d. sudarytas paskolos sutartis Nr. 1 ir Nr. 2 su A. F. atsakomybė už 65 000 Eur gražinimą yra asmeninė atsakovo prievolė. Santuokoje įgytą turtą padalyti tokia tvarka: ieškovei priteisti butą (duomenys neskelbtini) ir 1/23 dalį rūsio (duomenys neskelbtini), MB „AstraKar“ įnašus, kurių vertė 1000 Eur, 1311 Eur turčinę reikalavimo teisę į UAB „SHI“; atsakovui priteisti 55 090,29 Eur kompensaciją už didesnę dalį ieškovei tenkančio bendrąja jungtine nuosavybe esančio turto.
10. Atsakovas nurodė, kad už butą (duomenys neskelbtini) ir 1/5 dalį patalpos (duomenys neskelbtini) sumokėjo visą pirkimo kainą – 209 974,51 Eur tik iš asmeninių ląšų, gautų iš Sankt Peterburge asmeninės nuosavybės teise valdyto ir 2011 m. rugsėjo 2 d. pirkimo–pardavimo sutartimi parduoto buto (154 924,04 Eur) bei iš brolio A. F. suteiktos 65 000 Eur paskolos 2011 m. rugpjūčio 15 d. paskolos sutarčių Nr. 1 ir Nr. 2 pagrindu. Skola A. F. iki šiol negražinta. Jei turtas būtų teismo pripažintas atsakovo asmenine nuosavybe, tai jis pripažįsta, kad ši prievolė yra jo asmeninė.
11. Atsakovas nurodė, kad butas (duomenys neskelbtini) ir 1/23 dalis rūsio (duomenys neskelbtini) buvo įsigyti kartu, nes butas ir garažas (nors pagal viešo registro duomenis registruotas kaip rūsys), faktiškai naudojamas automobiliui statyti, yra šalia, t. y. abu objektai pritaikyti patogiai naudoti, todėl, vadovaujantis protingumo kriterijumi, šis turtas turėtų natūra atitekti vienam iš sutuoktinių, o ne būti padalintas.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

12. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2019 m. gegužės 6 d. sprendimu šalų santuoką, sudarytą 2008 m. gegužės 17 d. Sankt Peterburge, Rusijos Federacijoje, ir registruotą 2008 m. birželio 28 d. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Civilinės metrikacijos skyriuje, akto įrašo Nr. 2146, nutraukė dėl abiejų sutuoktinių kaltės, po santuokos nutraukimo ieškovei paliko santuokos metu įgytą F. pavardę, atmetė ieškovės reikalavimą dėl neturtinės žalos atlyginimo, padalijo santuokos metu įgytą turtą ir priteisė ieškovei po santuokos nutraukimo santuokos metu įgytą butą (duomenys neskelbtini) ir 1/23 dalį negyvenamosios patalpos – rūsio patalpos (duomenys neskelbtini), o atsakovui priteisė santuokos metu įgytą butą (duomenys neskelbtini), 1/5 dalį negyvenamosios patalpos – automobilių stovėjimo aikštelės (duomenys neskelbtini), ieškovei – turčines teises į mažosios bendrijos „Astra Kar“ 1000 Eur vertės nario įnašą, pripažino atsakovo 2012 m. kovo 26 d. sudarytą Valstybinės žemės nuomos sutartį Nr. 13SZN-(14.13.62) asmeninejo prievole, priteisė atsakovui iš ieškovės 4573,93 Eur kompensaciją už ieškovei tenkančią didesnę turto dalį dėl bendrosios jungtinės nuosavybės padalijimo, pripažino skolinius įsipareigojimus trečiajam asmeniui A. F. asmenine atsakovo prievole, o skolinius įsipareigojimus trečiajam asmeniui R. Š. – asmenine ieškovės prievole. Kitas ieškinio ir priešieškinių dalis teismas atmetė, paskirstė bylinėjimosi išlaidas.
13. Teismas nurodė, kad šalų santuoka buvo sudaryta ir registruota Sankt Peterburge, Rusijos Federacijoje, 2008 m. gegužės 17 d., registruota 2008 m. birželio 28 d. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Civilinės metrikacijos skyriuje, įrašo Nr. 2146.
14. 2015 m. spalio 1 d. atsakovas iš buto (duomenys neskelbtini) išsikraustė ieškovės prašomas ir šalia išsinuomojo butą, kad galėtų būti arti šeimos, lankyti dukterį. Atsakovas pirkė šeimai maisto produktus, buitines priemones. Iš šalų paaiškinimų nustatyta, kad po 5 mėnesių, t. y. 2016 m. balandžio 3 d., atsakovas grįžo gyventi į šeimą. Todėl teismas atmetė ieškovės argumentą, kad šalų santuoka nutrūko nuo 2015 m. spalio 1 d., kai atsakovas paliko šeimą ir daugiau kaip metus ja nesirūpino.
15. Teismo posėdžio metu ieškovė patvirtino, kad ji iš esmės savo sutuoktinio taip pat nerėmė. Ieškovė nuslėpė nuo atsakovo, kad galimai pasiskolino 180 000 Lt, neinformavo jo, kad yra įsidarbinusi ir gauna pajamų. Ieškovė taip pat teigia, kad nuomoja butą (duomenys neskelbtini) gatvėje ir tai yra jos pajamos, su atsakovu už bendro turto nuomą gautų pajamų nesidalijo. Ieškovė teismo posėdžio metu pripažino, kad aplinkybė, jog atsakovas galėjo būti jai neištikimas, ieškovei nebuvo pagrindas inicijuoti santuokos nutraukimą dėl sutuoktinio kaltės ar priešingai – bandyti spręsti susidariusią situaciją ir siekti išsaugoti šeimą. Teismas nusprendė, kad abi šalys abejingai reagavo į sutuoktinių pareigas vienas kitam ir susiklosčiusią šeimose situaciją. Tai, kad atsakovas vartojo prieš ieškovę psichologinį smurtą, byloje neįrodyta. Šalių santykiai yra konfliktiški, šalys neketina atkurti iširusių santuokinių ryšių, nesistengia rasti tarpusavio sutarimo, santuoka faktiškai iširusi ir jos išsaugoti neįmanoma. Nė vienas iš sutuoktinių nedėjo maksimalių pastangų išsaugoti santuoką, nepakankamai rūpinosi vienas kitu, neteikė reikiamos moralinės pagalbos vienas kitam, nesistengė rasti priimtinių būdų spręsti nesutarimus. Pripažinę, kad santuoka iširo dėl abiejų sutuoktinių kaltės, reikalavimą dėl neturtinės žalos atlyginimo teismas atmetė (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 3.70 straipsnio 2 dalis).
16. Remiantis VĮ Registrų centro duomenimis šalys santuokos metu įgijo: 1) 1/5 dalį negyvenamosios patalpos – automobilių stovėjimo aikštelės (duomenys neskelbtini), 6940 Eur vertės; turtas įgytas 2011 m. rugsėjo 30 d. pirkimo–pardavimo sutartimi Nr. R-1452 ir Nekilnojamojo turto registre registruotas šalų vardu bendrosios jungtinės nuosavybės teise; 2) butą (duomenys neskelbtini), 223 000 Eur vertės; turtas įgytas 2011 m. rugsėjo 30 d. pirkimo–pardavimo sutartimi Nr. R-1452 ir Nekilnojamojo turto registre registruotas šalų vardu bendrosios jungtinės nuosavybės teise; 3) 1/23 dalį negyvenamosios patalpos – rūsio patalpos (duomenys neskelbtini), 11 869,57 Eur vertės; turtas įgytas 2012 m. lapkričio 14 d. skolos padengimo sutartimi Nr. 3450 ir Nekilnojamojo turto registre registruotas šalų vardu bendrosios jungtinės nuosavybės teise; 4) butą (duomenys neskelbtini), 96 000 Eur vertės; turtas įgytas 2012 m. lapkričio 14 d. pirkimo–pardavimo sutartimi Nr. 3449 ir Nekilnojamojo turto registre registruotas šalų vardu bendrosios jungtinės nuosavybės teise.
17. Šalys santuokos metu 2011 m. rugsėjo 30 d. pirkimo–pardavimo sutartimi už 209 947,51 Eur įsigijo bendrojon jungtinėn sutuoktinių nuosavybėn 1/5 dalį negyvenamosios patalpos – automobilių stovėjimo aikštelės (duomenys neskelbtini) ir butą (duomenys neskelbtini). Sutarties 7.3.4 punkte nustatyta, kad pirkėjas pareiškia, jog yra sudaręs santuoką, nėra sudaręs vedybų sutarties ar kitos sutarties (susitarimo), kurių sąlygomis prielstautų daiktų įsigijimas bendrojon jungtinėn nuosavybėn, ir daiktus perka bendrojon jungtinėn nuosavybėn. Šalims gyvenant santuokoje 2009 m. vasario 9 d. joms gimė duktė S. F.. Šalys byloje neginčijo, kad gyventi į butą įsikraustė kaip šeima 2013 m. spalio mėnesį. Iki to laiko šalys butą įrenginėjo, nes butas buvo nupirktas su daline apdaila. Teismo posėdžio metu ieškovė patvirtino, kad ji rūpinosi buto įrengimu. Atsakovas šios aplinkybės nepaneigė. Jokių kitų argumentų, išskyrus tuos, kad butas ir 1/5 dalis stovėjimo aikštelės buvo perkami iš asmeninių ląšų, atsakovas nenurodė. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad atsakovas pripažino, jog sutuoktinė dalyvavo sudarant sandorį, nes jis ja labai pasitikėjo, nereikalavo, kad sudarant sandorį dalyvautų net vertėjas. Teismas nusprendė, kad atsakovas neįrodė, jog būtų išreiškęs valią butą (duomenys neskelbtini) ir 1/5 dalį stovėjimo aikštelės (duomenys neskelbtini) įgyti asmeninėn nuosavybėn, t. y. šis turtas įgytas bendrojon jungtinėn nuosavybėn.
18. Ginčo nėra, kad pradinis buto (duomenys neskelbtini) ir 1/23 dalies rūsio (duomenys neskelbtini) turėtojas buvo UAB „Swedbank lizingas“, su kuria ieškovės privati įmonė (ieškovės pavardė iki santuokos – K.) 2002 m. gegužės 13 d. buvo sudariusi sutartį dėl turto įpirkimo. Ieškovės privati įmonė atliko visus mokėjimus už turtą ir 2006 m. vasario 28 d. buvo sudaryta sutartis dėl nekilnojamojo turto ir nuosavybės teisių perleidimo Nr. 2-1837, jos pagrindu ieškovės privačiai įmonei buvo perleistos buto nuosavybės teisės. Pasikeitus ieškovės privačios

įmonės teisiniu statusu, turtas nuosavybės teise priklausė UAB „Astra Calculus“. 2007 m. balandžio 27 d., t. y. iki šalių santuokos sudarymo, buvo sudaryta panaudos sutartis, kuria įmonė perdavė savo nekilnojamąjį turtą neatlygintinai naudotis ieškovei. Tačiau ši aplinkybė nepatvirtina fakto, kad, santuokos metu iš UAB „Astra Calculus“ šalims įsigijus pirkimo–pardavimo sutartini butą (duomenys neskelbtini) ir 1/23 dalį rūsio (duomenys neskelbtini) perleidus pagal skolos padengimo sutartį, nekilnojamojį turtą buvo įgytas kaip asmeninė ieškovės nuosavybė.

19. Santuokos metu ieškovė su UAB „Astra Calculus“ 2012 m. lapkričio 14 d. sudarė buto pirkimo–pardavimo sutartį, kuria už 200 000 Lt iš UAB „Astra Calculus“ nusipirko butą. 2012 m. lapkričio 14 d. skolos padengimo sutartini įsigijo 1/23 dalis rūsio (duomenys neskelbtini). Faktas, jog su pardavėju atsiskaityta iš anksto grynaisiais pinigais, nepaneigia [CK](#) įtvirtintos prezumpcijos, jog visas santuokos metu įgytas turtas laikomas bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe, kaip ir vieno iš sutuoktinių (ne)dalyvavimas sandorio sudarymo metu. Ieškovė patvirtino, kad atsakovas prieš santuokos sudarymą ir sudarius santuoką dažnai būdavo išvykęs į Sankt Peterburgą. Ieškovei atsakovo darbo pobūdis buvo žinomas, tiko, šalys taip buvo susitarusios gyventi. Įsigyjant butą bendrąja jungtine nuosavybe nėra privalomas abiejų sutuoktinių dalyvavimas. Sutarties 7.13 punktu ieškovė patvirtino, jog sutarties sudarymo metu yra susituokusi su atsakovu, santuoka yra galiojanti, nenutraukta, nėra pradėta santuokos nutraukimo procedūra, vedybų sutartis nesudaryta, pirkėjas daiktus įgyja (perka) bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės teise. Nekilnojamojį daiktų pirkimo–pardavimo sutartis sudaryta ieškovės laisva valia. Atsakovas sutarties sudarymo metu nedalyvavo, todėl nepagrįsti ieškovės argumentai, kad atsakovas ją spaudė pasirašyti sutartį ar ji jo bijojo. Pirkimo–pardavimo sutartis atitinka formai ir turiniui keliamus reikalavimus, nenuginčyta. Sudarius santuoką ir gimus dukteriai šalys gyveno bute (duomenys neskelbtini). Teismas nusprendė, kad ieškovė neįrodė, jog šį butą ir 1/23 dalį rūsio ji siekė įgyti kaip asmeninę nuosavybę. Teismas atkreipė dėmesį, kad ieškinį ieškovė pateikė tik 2018 m. lapkričio 13 d.; nuo 2017 m. birželio 6 d. ieškovė pati laikė, kad butas yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė ir buvo įtrauktas į santuokos metu dalytino turto balansą (nuo pat bylos iškėlimo teisme dienos ieškovei atstovavo profesionalus teisininkas). Iš buto pirkimo–pardavimo sutarties 7.1 punkto matyti, kad pardavėjas patvirtino, jog daiktas priklauso UAB „Astra Calculus“ nuosavybės teise, 7.2 punkte – kad parduodamas daiktas yra tinkamai teisiškai įregistruotas, yra teisėtai įgytas, į parduodamą daiktą tretieji asmenys neturi jokių teisių ar pretenzijų, 7.12 punkte – kad sutarties sudarymas ir pasirašymas nepažeidžia bendrovės pajininkų, kreditorių, kitų trečiųjų asmenų teisių ir teisėtų interesų, bendrovės įstatų, Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimų.
20. 2012 m. lapkričio 14 d. skolos padengimo sutartini UAB „Astra Calculus“ perdavė kreditoriui ieškovei bendrosios jungtinės nuosavybės teise su sutuoktiniu 1/23 dalį rūsio (duomenys neskelbtini) (2.1 punktas). Sutarties 3.2 punktu šalys susitarė, kad įsigaliojus šiai sutarčiai įsipareigojimas pagal 2008 m. liepos 3 d. paskolos sutartį Nr. 2008/07-01 laikomas iš dalies įvykdytu – 15 000 Lt suma yra padengta, taip sumažinant paskolos sutartyje nurodytą sumą iki 17 600 Lt. Skolos padengimo sutartyje minima paskolos sutartis buvo sudaryta 2008 m. liepos 1 d. šalims jau gyvenant santuokoje. Ieškovė nepateikė jokių įrodymų, paneigiančių notaro patvirtintose sutartyse nurodytas aplinkybes. Ieškovei neįrodžius valios butą (duomenys neskelbtini) ir 1/23 dalį rūsio (duomenys neskelbtini) įgyti asmenine nuosavybės teise, t. y. nepaneigus bendrosios jungtinės nuosavybės teisės prezumpcijos, šį turtą teismas laikė bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe.
21. Atsakovas apie ieškovės su trečiuoju asmeniu R. Š. pasirašytą paskolos sutartį ir paimtą paskolą sužinojo jau pradėjęs santuokos nutraukimo procesą, kai 2018 m. lapkričio 13 d. ieškovė byloje pateikė patikslintą ieškinį. Ieškovė su patikslintu ieškiniu teismui pateikė su R. Š. 2012 m. lapkričio 9 d. pasirašytą paskolos sutartį, kurioje nurodyta, kad R. Š. suteikia ieškovei 180 000 Lt paskolą, o ši priima paskolą ir patvirtina, kad paskolos sumą gavo. Šalys susitarė, kad paskola bus panaudota butui (duomenys neskelbtini) įsigyti. Teismas sutiko su ieškovės argumentais, kad tą dieną sudaryta paskolos sutartis atitiko [CK](#) 6.871 straipsnyje paskolos sutarčiai keliamus formas ir turinio reikalavimus, tačiau nesutiko, kad sudarytos paskolos sutartis paneigia [CK](#) 3.87 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą santuokos metu įgyto turto teisinių režimą. Teismas nesutiko, kad tokia sutartis patvirtina, jog ieškovė santuokos metu įsigijo butą iš nuslėptos nuo sutuoktinio paskolos su R. Š. pagrindu gautų lėšų. Teismas nurodė, kad jam kelia abejonių aplinkybė, jog atsakovui, kaip sutuoktiniui, 7 metus nekilio klausimas, iš kokių lėšų ieškovė bendrojo jungtinės nuosavybės įsigijo butą, kuris buvo naudojamas šeimos poreikiams tenkinti. Šalys 2015 m. liepos 20 d. pardavė santuokos metu įgytą turtą (duomenys neskelbtini) už 100 000 Eur, tačiau ieškovė niekuomet neprašė padengti skolos trečiajam asmeniui. Ieškovė su R. Š. sudarytos paskolos sutarties, kaip ji pati teigia, butui įsigyti, kaip buvo nustatyta įstatymų, nedeklaravo (2015 m. birželio 25 d. Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 28, 41, 55, 68, 87, 89, 101, 104-1, 104-2, 129, 131, 154 straipsnių ir priedo pakeitimu, Įstatymo papildymo 55-1 ir 61-1 straipsniais ir 56, 57, 58, 59, 60 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo 18 straipsnis, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2015 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. VA-114 patvirtintos Mokesčių mokesčio pranešimo apie gautų pajamų ir įsigyto turto (įskaitant pasiskolintą pinigines lėšas) įsigijimo šaltinių PRC9111 formos užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklių 5 punktas). Todėl teismas nevertino pateiktos sutarties kaip įrodymo, neginčijamai patvirtinančio, kad paskolos sutartis buvo sudaryta turint tikslą ieškovei įsigyti butą kaip asmeninę nuosavybę ir kad šie pinigai buvo panaudoti išimtinai butui įsigyti. Teismas laikė neįrodyta, kad ieškovė butui (duomenys neskelbtini) įsigyti panaudojo išskirtinai asmenines lėšas.
22. Kreditorius R. Š. nepasidomėjo, kad butą ieškovė įsigytų asmenine nuosavybės teise, nors jam buvo žinoma, kad skolininkė susituokusi, butas iš tikrųjų buvo įgytas kaip bendroji jungtinė nuosavybė ir šis faktas išviešintas VI Registrų centre. Paskolos sutartyje nurodyta, kad jei ieškovei nepavyks iki 2021 m. lapkričio 9 d. grąžinti skolos, ji įsipareigoja parduoti butą, tačiau nuo 2012 m. lapkričio 9 d. trečiasis asmuo net nepasidomėjo, ar butą ieškovė iš tikrųjų įsigijo iš UAB „Astra Calculus“, ar butas įsigytas asmenine nuosavybe, ar nuo 2012 m. lapkričio 9 d. nėra perleistas tretiesiems asmenims ar kitaip suvaržytas galimas turto realizavimas. Trečiasis asmuo R. Š. patvirtino, kad apie ginčą dėl buto jam tapo žinoma tik įtraukus jį į bylos nagrinėjimą 2018 m. lapkričio mėnesį, nors santuokos nutraukimo byla teisme iškelta 2017 m. birželio 6 d. ir pradinis ieškiniu ieškovė prašė butą po santuokos nutraukimo asmeninės nuosavybės teise priteisti atsakovui, nenurodė jokių bendrų ar asmeninių kreditorių. Teismas atkreipė dėmesį, kad šalys santuokos metu jau buvo įsigijusios sodybą, įsipareigojimų šalys bankams įsigydamos sodybą neturėjo, šalys nuolat disponavo didelėmis grynųjų pinigų sumomis. Atsakovas teigė, kad ieškovei nuolat duodavo grynųjų pinigų butui išsipirkti. 2012 m. ieškovė į savo sąskaitą įnešė 10 625 Lt. 2012 m. lapkričio 16 d. jau po buto pirkimo ieškovė į savo sąskaitą vėl įsinešė 230 Lt. Po sandorio sudarymo 2013 m. ieškovė į savo sąskaitą įnešė 35 521 Eur. Teismas laikė labiau tikėtina, kad butui, kuriame gyveno sutuoktiniai su nepilnamečiu vaiku, įsigyti buvo panaudotos šeimos pajamos. Šalys santuokos metu gyveno pasiturimai, atsakovui gerai sekėsi verslas, šalys, neimdamos paskolos iš banko, iš savo lėšų įsigijo ir butą (duomenys neskelbtini) ir stovėjimo aikštelės dalį. Šalys įsirenginėjo butą iš savų lėšų. 2019 m. balandžio 15 d. teismo posėdžio metu ieškovė pati pripažino faktą, kad atsakovas, grįždamas iš Rusijos Federacijos, visuomet atsiveždavo grynųjų pinigų. Pripažinimas, kad 2012 m. lapkričio 9 d. paskolos sutarties pagrindu įgytos lėšos buvo panaudotos butui įsigyti, neatitiktų [CK](#) 1.5 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų civilinių teisių santykių subjektams keliamų teisingumo, protingumo ir sąžiningumo reikalavimų. Ieškovės besąlyginis 180 000 Lt įsipareigojimas yra per didelis ir neprotingas, kad jį būtų galima laikyti šeimos poreikių tenkinimu, be to, ieškovė ir neįrodinėjo, kad pasiskolintą sumą išleido šeimos poreikiams tenkinti. Todėl teismas šią prievolę pripažino asmenine ieškovės prievole. Trečiasis asmuo teismo posėdžio metu patvirtino, kad pinigus skolino asmeniškai ieškovei, todėl, teismo vertinimu, pripažinus, kad prievolė R. Š. lieka asmenine ieškovės prievole, nepažeidžiamos kreditoriaus teisės, nes kreditorius, norėdamas pagal sudaromą sandorį įgyti reikalavimo teisę ne vieno, o iškart abiejų sutuoktinių atžvilgiu, turi pakankamai priemonių tai pasiekti naudodamas aiškius teisinius instrumentus (pvz., sudarydamas paskolos sutartį su abiem sutuoktiniais). Trečiasis asmuo R. Š. savarankiškų reikalavimų byloje nepareiškė.
23. Atsakovas pateikė su broliu A. F. 2011 m. rugpjūčio 15 d. sudarytą paskolos sutartį Nr. 1 ir 2011 m. spalio 15 d. sudarytą paskolos sutartį Nr. 2, pagal kurias brolis atsakovui paskolino iki pareikalavimo 65 000 Eur. Taip pat byloje pateiktas kasos pajamų orderis 2011 m. spalio 17 d., patvirtinantis, kad atsakovas iš savo sąskaitos persivedė 40 000 Eur, ir 2011 m. spalio 14 d. kasos pajamų orderis, patvirtinantis, kad iš vienos savo sąskaitos į kitą atsakovas persivedė 18 500 Eur. Tačiau teismui nepakanka įrodymų, neginčijamai patvirtinančių, kad būtent iš brolio pasiskolinti 65 000 Eur buvo panaudoti butui įsigyti. Atsakovas iš esmės pripažino, kad paskola jam buvo suteikta asmeniškai. Ieškovė teigia, kad jai apie sutarčių sudarymą nebuvo žinoma, ji ginčija sutarčių sudarymo faktą, trečiasis asmuo nurodė, kad jis asmeniškai nėra sakęs ieškovei, jog paskolino jiems pinigų. Teismas nusprendė, jog be ieškovės sutikimo atsakovo 65 000 Eur įsipareigojimas yra per didelis ir

neprotingas, kad jį būtų galima laikyti šeimos poreikių tenkinimu. Be to, atsakovas ir neįrodinėjo, kad pasiskolintą sumą išleido šeimos poreikiams. Taigi ši prievolė pripažintina atsakovo asmenine prievole.

24. Byloje nustatyta, kad atsakovas 2011 m. rugsėjo 2 d. pardavė sau asmeninės nuosavybės teise priklausiusį butą (duomenys neskelbtini) už 6 700 000 rub. (154 924,04 Eur). Ieškovė šios aplinkybės bylos nagrinėjimo metu neginėjo. 2011 m. spalio 13 d. atsakovas į savo sąskaitą banke AAB AKB „Rosbank“ Sankt Peterburge įsinešė 138 825 Eur, šią sumą tą pačią dieną pateikęs prašymą AAB AKB „Rosbank“ Sankt Peterburgo filialui „Moskovskij prospekt“ persivesti į AB „Swedbank“ esančią savo asmeninę banko sąskaitą, mokėjimo paskirtis – „įmoka už butą (duomenys neskelbtini) ir 1/5 dalį“. Taigi atsakovas įrodė, jog 138 826,12 Eur panaudojo iš asmeninių lėšų. Atsakovas neįrodė, kad 8688,60 Eur suma sumokėta iki pirkimo–pardavimo sutarties pasirašymo iš asmeninių jo lėšų, taip pat ir 62 459,79 Eur.
25. Atsakovas nesutinka, kad butas (duomenys neskelbtini), kuriame iki 2019 m. kovo 26 d. gyveno šalys, būtų padalytas natūra, ieškovė prašo priteisti butą jai. Teismas nurodė, kad šalių nepilnametės dukters gyvenamoji vieta nustatyta su vaiko motina, tačiau ne konkrečiu adresu (duomenys neskelbtini). Duomenų, kad vaikas negali gyventi kitoje vietoje, byloje nepateikta. Be to, atsakovė nurodė negalėsianti sumokėti kompensacijos atsakovui. Ieškovė pateikė 2019 m. vasario 6 d. Kredito unijų grupių pažymą, iš kurios matyti, kad ieškovė kreipėsi į kredito uniją dėl galimybės gauti kreditą, reikalingą kompensacijai išmokėti, ir kad prašymas yra vertinamas, tačiau iki bylos nagrinėjimo pabaigos pažyma, kad ieškovei galėtų būti suteiktas kreditas, nepateikta. Šalių santykiai yra itin konfliktiški, jos nenori ir negali gyventi kartu. Teismo vertinimu, buto (duomenys neskelbtini) padalijimas natūra bus pagrindas tolesniems šalių ginčams. Teismas, įvertinęs, kad butui (duomenys neskelbtini) ir 1/5 daliai stovėjimo aikštelės (duomenys neskelbtini) įsigyti buvo panaudotos ir atsakovo asmeninės lėšos, ieškovė sumokėti atsakovui kompensacijos negalės, nusprendė, kad butas (duomenys neskelbtini), 223 000 Eur vertės, ir 1/5 dalis automobilių stovėjimo aikštelės (duomenys neskelbtini), 6940 Eur vertės, priteistini natūra atsakovui, o 1/23 dalis rūsio (duomenys neskelbtini), 11 869,57 Eur vertės, ir butas (duomenys neskelbtini), 96 000 Eur vertės, natūra priteistini ieškovei.
26. Atsakovas butui (duomenys neskelbtini) ir 1/5 daliai stovėjimo aikštelės (duomenys neskelbtini) įsigyti panaudojo 138 826,12 Eur asmeninių lėšų; šis turtas įsigytas už 209 974,51 Eur. Teismui nusprendus pakeisti šalims preziumuojamas tenkančias šio turto dalis (konstatavus, kad atsakovui priklauso 83 proc., ieškovei – 17 proc. dydžio dalys), atsakovo ieškovei mokėtina kompensacijos suma už šį atsakovui priteistiną nekilnojamąjį turtą sudaro 39 089,8 Eur. Butas (duomenys neskelbtini) priteistinas ieškovei, kartu su rūsio 1/23 dalimi, kuri naudojama kaip automobilio statymo vieta; iš viso ieškovei tenkančios bendrosios jungtinės nuosavybės teise įgyto turto vertė – 107 869,57 Eur. Atsakovui iš ieškovės priteistina 53 934,78 Eur kompensacija už jai tenkančią didesnę turto dalį.
27. Teismas atmetė ieškovės reikalavimą priteisti atsakovui natūra 102 063 Eur dydžio reikalavimo teises į UAB „Alfa NGroup“, o ieškovei – kompensaciją už atsakovui tenkančią didesnę priteisiamo turto dalį, nes ši bendrovė yra likviduota dėl bankroto. Kauno apygardos teismas 2019 m. kovo 18 d. sprendimu civilinėje byloje [Nr. eB2-289-413/2019](#) pripažino bankrutavusios UAB „SHI“ veiklą pasibaigusią, likvidavus ją dėl bankroto; remiantis Juridinių asmenų registro duomenimis, UAB „SHI“ išregistruota. Įdalijamo sutuoktinių bendro turto balansą gali būti įtraukiamas tik realiai egzistuojantis abiem sutuoktiniams ar vienam iš jų priklausantis nuosavybės (valdymo, naudojimosi ir disponavimo) teise turtais. Teismas negali priimti sprendimo, kuris neturės tiesioginės įtakos materialiosioms teisėms ir pareigoms, taip pat negali pasisakyti dėl į bylą neįtrauktų asmenų teisių ir pareigų (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 266 straipsnis).
28. Atsakovas prašė padalyti UAB „AstraCalculus“ akcijas. Ieškovė yra įmonės akcininkė, įmonė įregistruota 2008 m. kovo 15 d., t. y. iki santuokos sudarymo, todėl teismas pripažino įmonę asmenine ieškovės nuosavybe. Be to, ieškovė teigė, kad nusipirkusi butą (duomenys neskelbtini) jį pardavė įmonės akcijas I. P.. 2019 m. balandžio 15 d. teismo posėdžio metu ieškovė pateikė duomenis, kad I. P. kreipėsi į Juridinių asmenų registrą dėl duomenų pakeitimo. Teismui pasinaudojus Juridinių asmenų registro duomenimis, 2019 m. kovo 3 d. matyti, kad ieškovė nuosavybės teise nebevaldo šios įmonės akcijų. Dėl nurodytų priežasčių teismas atmetė reikalavimą padalyti UAB „AstraCalculus“ akcijas.
29. Atsakovas 2012 m. kovo 26 d. sudarė Valstybinės žemės nuomos sutartį Nr. 13SŽN-(14.13.62), kuria 65 metų laikotarpiui išsinuomojo 0,0473 ha ploto žemės sklypo (duomenys neskelbtini) 0,0065 ha dalį kaip pastato – siurblynės, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), ir kitų inžinerinių statinių – teniso kortų aikštelės, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), savininkas. Teismas, atsižvelgdamas į tai, kad pastatas – siurblynė, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), ir kiti inžineriniai statiniai – teniso kortų aikštelė, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), atsakovui priklauso asmeninės nuosavybės teise, pripažino, kad atsakovo 2012 m. kovo 26 d. sudaryta Valstybinės žemės nuomos sutartis Nr. 13SŽN-(14.13.62) yra asmeninė jo prievolė.
30. Ieškovė prašė po santuokos nutraukimo priteisti jai jos vardu turimas turtines teises į mažosios bendrijos „Astra Kar“ nario 1000 Eur vertės įnašą, atsakovas šiam reikalavimui neprieštaravo, todėl šį reikalavimą teismas tenkino. Mažoji bendrija įsteigta 2016 m. rugpjūčio 24 d. santuokos metu, todėl atsakovui iš ieškovės priteistina 500 Eur kompensacija.
31. Ieškovė prašė priteisti iš atsakovo 35 533,42 Eur kompensaciją už parduotą santuokos metu įgytą turtą: žemės sklypą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), pastatą – gyvenamąjį namą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), pastatą – kiemo rūšį, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), pastatą – sandėlį, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), pastatą – svirnį, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), pastatą – tvartą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), pastatą – daržinę, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), kitus inžinerinius statinius – kiemo statinius, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), esančius (duomenys neskelbtini). Byloje nustatyta, kad santuokos metu šalys pardavė santuokos metu įgytą šį turtą, gavo 100 000 Eur. Vadovaujantis sutarties 4.2 punktu, dalis kainos – 98 000 Eur buvo pervesta į atsakovo banko sąskaitą. Atsakovas pripažino, jog iš 100 000 Eur ieškovei davė tik 18 000 Eur, tačiau neįrodė, kad davė 12 000 Eur grynaisiais.
32. Byloje nustatyta, šią aplinkybę pripažino ir ieškovė, kad būtent ji santuokos metu naudojosi automobiliu „Lexus RX350“, valst. Nr. (duomenys neskelbtini) kuris priklausė įmonei „Alfa N Group“. Ieškovės banko išrašai patvirtina, kad ieškovė buvo draudžiama įmonėje socialiniu draudimu ir gaudavo darbo užmokestį, kuris jai buvo pervedamas į sąskaitą banke. Ieškovė tuo pačiu metu dirbo įmonėje „Dūda ir kompanija“, t. y. laikotarpiu nuo 2015 m. spalio 2 d. iki 2016 m. liepos 29 d. Ieškovė nepaneigė atsakovo argumentų, kad jis įmonei pervedavo sumas už ieškovei mokamą darbo užmokestį, automobilio lizingo sutartį ir draudimo įmokas. Ieškovė nuolat naudojosi įmonei priklausančiu automobiliu, gaudavo kiekvieną mėnesį pajamų iš UAB „Alfa NGroup“, todėl teismas konstatavo, kad ieškovei buvo žinoma apie įmonei pervedinėjamas atsakovo lėšas, ir atmetė ieškovės reikalavimą UAB „Alfa NGroup“ pervedtas lėšas pripažinti kaip panaudotas atsakovo asmeniniams poreikiams.
33. Atsakovas pateikė 2016 m. sausio 5 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės taupymo lėšų įsigijimo sutartį Nr. 160105855090T, 2016 m. sausio 5 d. Vertybinių popierių sąskaitos tvarkymo ir tarpininkavimo sutartį, 2017 m. rugpjūčio 31 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės taupymo lėšų Pirmalaikio išpirkimo pavedimą Nr. 170831873144T, kurie patvirtina, kad šalių santuokos metu, t. y. 2016 m. sausio 15 d., buvo sudarytos sutartys, kuriomis buvo įsigyti 130 vnt. taupymo lėšų (vieno vieneto vertė įsigijimo metu – 99,98 Eur, o viso paketo (įsigijimo metu) – 12 997,40 Eur). 2017 m. rugpjūčio 31 d. buvo atliktas pirmalaikio išpirkimo pavedimas, kuriuo atsakovui buvo pervesta 13 000 Eur, tačiau gautas lėšas jis panaudojo asmeniniams poreikiams, šių lėšų į dalytinio turto sąrašą neįtraukė. Ieškovė turi teisę gauti 6500 Eur kompensaciją dėl šių atsakovo šeimos interesais nepanaudotų lėšų.
34. Teismas pripažino išleistonis atsakovo asmeniniams poreikiams 3542,11 Eur sumą, sumokėtą antstoliams, kadangi prievolės nėra preziumuojamos, o atsakovas bylos nagrinėjimo metu nepateikė įrodymų, kad antstoliams mokėjo už bendras sutuoktinių prievoles, todėl ieškovei priteistina 1771,05 Eur kompensacija.
35. Teismas nustatė, kad atsakovas 2016 m. kovo 25 d. V. V. pervedė 5000 Eur. V. V. kartu su atsakovu bendrosios dalinės nuosavybės teise priklauso siurblynė ir teniso kortai, 1/2 dalis siurblynės ir kortų priklauso atsakovui asmeninės nuosavybės teise. V. V. padarytas pavedimas,

atsakovui nepateikus įrodymų, kad 5000 Eur buvo gražinta į šeimos biudžetą, pripažintinas panaudojus lėšas asmeniniams atsakovo poreikiams tenkinti, todėl ieškovei priteistina 2500 Eur kompensacija.

36. Iš viso ieškovei priteistina 10 771,05 Eur kompensacija už ne šeimos poreikiams išvaistytą turtą. Reikalavimą priteisti kitas sumas, kaip atsakovo nepagrįstai panaudotas asmeniniams poreikiams tenkinti, teismas atmetė.
37. Ieškovė prašė priteisti jai teises ir pareigas pagal 2015 m. lapkričio 20 d. buto (duomenys neskelbtini) nuomos sutartį. Ieškovė pateikė į bylą 2015 m. lapkričio 20 d. sutartį, pagal kurią nuomos sutartis sudaryta iki 2016 m. gruodžio 31 d. Ieškovė nepateikė į bylą galiojančios nuomos sutarties, neprašė į bylą įtraukti kaip trečiojo asmens buto nuomininko. Teismas konstatavo, kad negali pasisakyti dėl į bylą neįtrauktų asmenų teisių ir pareigų, todėl atmetė šį ieškovės reikalavimą.
38. Teismas atmetė ieškovės prašymą nustatyti uzufrukto teisę į butą (duomenys neskelbtini) nurodė, kad nustačius ieškovei uzufrukto teisę į atsakovo asmeninės nuosavybės teise valdomą butą duktė būtų priversta dalyvauti tėvų konfliktuose, tai lemtų vaiko teisių ir interesų pažeidimus, neužtikrintų jai saugios gyvenimo aplinkos. 2019 m. balandžio 15 d. teismo posėdžio metu ieškovės nurodytos aplinkybės, kad duktė buvo palikta svetimų žmonių priežiūrai svetimoje aplinkoje tris dienas, patvirtina, kad ji geba prisitaikyti prie aplinkos. Be to, ieškovei po santuokos nutraukimo teismas nusprendė priteisti butą (duomenys neskelbtini), kuriame nuo gimimo iki 2013 m. spalio mėnesio (4,5 metų) gyveno vaikas.
39. Teismas ieškovei priteisė iš atsakovo 10 771,05 Eur kaip kompensaciją už ne šeimos poreikiams panaudotas lėšas. Teismas, priteisdamas atsakovui natūra butą (duomenys neskelbtini) ir 1/5 dalį aikštelės (duomenys neskelbtini) ieškovei priteisė 39 089,80 Eur kompensaciją už atsakovui tenkančią didesnę turto dalį. Atsakovui iš ieškovės priteisė 53 934,78 Eur kompensaciją už jai priteistą butą (duomenys neskelbtini) ir 1/23 dalį rūsio (duomenys neskelbtini) ir 500 Eur už mažosios bendrijos įnašą. Taigi iš atsakovo ieškovei priteistina 49 860,85 Eur, o atsakovui iš ieškovės – 54 434,78 Eur. Teismas įskaitė mokėtinas sumas ir konstatavo, kad iš ieškovės atsakovui priteistina 4573,93 Eur kompensacija.
40. Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal ieškovės apeliacinį skundą, 2020 m. balandžio 28 d. nutartimi pakeitė Vilniaus miesto apylinkės teismo 2019 m. gegužės 6 d. sprendimo dalį, kuria butas (duomenys neskelbtini) su 1/23 dalimi negyvenamosios patalpos – rūsio patalpos (duomenys neskelbtini) pripažintas bendrąja sutuoktinių nuosavybe, pripažindama šį turtą asmenine ieškovės nuosavybe, priteisdamą ieškovei iš atsakovo 49 360,85 Eur kompensaciją už atsakovui tenkančią didesnę turto dalį dėl bendrosios jungtinės nuosavybės padalijimo, perskirstydama pirmosios instancijos teisme turėtas bylinėjimosi išlaidas. Kitą pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį kolegija paliko nepakeistą, paskirstė bylinėjimosi išlaidas, patirtas apeliacinės instancijos teisme.
41. Kolegija nurodė, kad ieškovės ir R. Š. paskolos sutartyje aiškiai nurodyta skolinamų pinigų panaudojimo paskirtis, t. y. butui (duomenys neskelbtini) įsigyti. Nors pirmosios instancijos teismas pagrįstai nurodė, kad ši paskolos sutartis pati savaime nėra neginčijamas įrodymas, kad ji sudaryta tam, kad ieškovė galėtų įsigyti butą asmeninės nuosavybės teise, tačiau teismui nebuvo pagrindo jos nevertinti kartu su kitais įrodymais, nes paskolos sutartis bylos nagrinėjimo metu nebuvo ginčijama ir yra galiojanti. Bylos nagrinėjimo apeliacinės instancijos teisme metu buvo pateikti įrodymai, kad trečiasis asmuo R. Š. turėjo realias finansines galimybes 2012 m. lapkričio 9 d. paskolinti ieškovei 180 000 Lt. Pirmosios instancijos teismas, analizuodamas byloje esančius įrodymus, susijusius su šalių pajamomis, konstatavo, kad šalys gyveno pasiturimai, todėl laikė tikėtina, jog butui (duomenys neskelbtini) įsigyti buvo panaudotos sutuoktinių lėšos. Aplinkybė, kad sutuoktiniai turėjo lėšų, savaime nepaneigia fakto, kad ieškovė butui įsigyti panaudojo iš R. Š. skolintas lėšas. Buto (duomenys neskelbtini) pirkimo–pardavimo sutartyje, be kita ko, buvo nurodyta, jog atsiskaitymas vyksta grynaisiais pinigais. Pardavimo sutartis buvo sudaryta 2012 m. lapkričio 14 d., t. y. praėjus penkioms dienoms nuo paskolos sutarties sudarymo. Paskolos sutartyje įvardytas jos pagrindą gaunamų lėšų panaudojimo tikslas. Kolegija reikšmingomis laikė ir faktines aplinkybes, kad šis butas buvo išpirktas pagal lizingo sutartį nuo 2002 m. iki 2006 m., t. y. dar iki santuokos sudarymo, ieškovės įmonės lėšomis.
42. Kolegija, atsižvelgdama į byloje nustatytą aplinkybių visumą, turto prigimtį, jo atsiradimo ieškovės žinioje laiką ir aplinkybes (iki santuokos), paskolos sutarties butui įsigyti su trečiuoju asmeniu sudarymo laiką, jos turinį bei pasirašymo aplinkybes, remdamasi vidiniu įsitikinimu bei tikimybių pusiausvyros principu, konstatavo esant labiau tikėtina, kad butą su rūsiu (duomenys neskelbtini) ieškovė įgijo panaudodama asmenines lėšas, gautas paskolos su R. Š. sutarties pagrindu. Tokių ieškovės veiksmų visumą vertintina kaip jos siekis ir valia įgyti šį turtą asmeninės nuosavybės teise.
43. Pirmosios instancijos teismas atkreipė dėmesį, jog pardavus santuokos metu įgytą turtą ir gavus 100 000 Eur ieškovė neprašė padengti trečiajam asmeniui skolos, taip pat kritiškai vertino tai, kodėl atsakovui 7 santuokos metus nekilo klausimas, iš kokių lėšų įsigytas butas. Tačiau šios aplinkybės tik papildomai patvirtina ieškovės valią įsigyti butą su rūsiu (duomenys neskelbtini) asmeninės nuosavybės teise. Pirmosios instancijos teismas netinkamai taikė įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą reglamentuojančias teisės normas ir neatsižvelgdamas į byloje esančių įrodymų visumą nepagrįstai pripažino butą (duomenys neskelbtini) bendrąja sutuoktinių nuosavybe. Todėl butas (duomenys neskelbtini) ir 1/23 dalis rūsio (duomenys neskelbtini) pripažintini asmenine ieškovės nuosavybe.
44. Pirmosios instancijos teismas iš atsakovo ieškovei priteisė 10 771,05 Eur kompensaciją už ne šeimos poreikiams panaudotas lėšas, atsakovui natūra priteisus butą (duomenys neskelbtini) ir 1/5 dalį aikštelės (duomenys neskelbtini) ieškovei priteista 39 089,80 Eur kompensacija už atsakovui tenkančią didesnę turto dalį. Atsakovui pirmosios instancijos teismo sprendimu priteista 500 Eur už mažosios bendrijos įnašą. Apeliacinės instancijos teismas, pripažinęs butą su rūsiu (duomenys neskelbtini) asmenine ieškovės nuosavybe, kompensacijos atsakovui už šį turtą nusprendė nepriteisti. Iš atsakovo ieškovei priteista 49 860,85 Eur, o atsakovui iš ieškovės – 500 Eur kompensacija. Įskaičius šias mokėtinas sumas, iš atsakovo ieškovei priteistina 49 360,85 Eur dydžio kompensacija už santuokos metu įgyto ir po santuokos nutraukimo jam priteisto turto didesnę dalį.
45. Dėl kitų byloje šalių pareiktų reikalavimų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo išvadomis.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai, pareiškimas dėl prisidėjimo prie kasacinio skundo

46. Kasaciniu skundu atsakovas prašo panaikinti apeliacinės instancijos teismo sprendimą ir palikti galioti pirmosios instancijos teismo sprendimą, priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
 - 46.1. Apeliacinės instancijos teismas paneigė bendrosios jungtinės nuosavybės prezumpciją, kuri yra įtvirtinta laikantis pagrindinių santuokos principų, tokių kaip susitarimas sukurti šeimos teisinius santykius kaip bendro gyvenimo pagrindą ([CK 3.7, 3.28 straipsniai](#)), sutuoktinių lygiateisiškumas ([CK 3.26 straipsnis](#)) bei pareiga būti vienas kitam lojaliam, vienas kitą remti ir, atsižvelgiant į kiekvieno iš sutuoktinių galimybes, prisidėti prie bendrų šeimos ar kito sutuoktinio poreikių tenkinimo ([CK 3.27 straipsnis](#)). Sutuoktiniai nuo 2012 m. lapkričio 14 d. bendrąja jungtine nuosavybės teise valdė ginčo turtą (duomenys neskelbtini). Ieškovė, vienu metu sudarydama su UAB „Astra Calculus“ du sandorius, t. y. 2012 m. lapkričio 14 d. buto pirkimo–pardavimo sutartį ir skolos padengimo sutartį dėl rūsio patalpų, jų 2.1 punktais patvirtino, jog įgyja ginčo turtą bendrosios jungtinės nuosavybės teise. Iš 2012 m. lapkričio 14 d. skolos padengimo sutarties turinio matyti, jog UAB „Astra Calculus“ perdavė kreditoriui ieškovei bendrosios jungtinės nuosavybės teise su sutuoktiniu 1/23 dalį rūsio (duomenys neskelbtini) (2.1 punktą). Sutarties 3.2 punktu šalys susitarė, kad įsigaliojus šiai sutarčiai skolinis įsipareigojimas pagal santuokoje sudarytą 2008 m. liepos 3 d. paskolos sutartį Nr. 2008/07-01 laikomas iš dalies įvykdytu – 15 000 Lt

suma yra padengta, taip sumažinant paskolos sutartyje nurodytą sumą iki 17 600 Lt. Ieškovė nepateikė paskolos sutarties, o UAB „Astra Calculus“ pašte neatsiėmė korespondencijos ir byloje nebuvo galimybės gauti duomenų apie bendrovės turėtas skolas sutuoktiniams, jų mokėjimus, tačiau pirmosios instancijos teismas pagrįstai nusprendė Lietuvos Respublikos notariato įstatymo 26 straipsnio pagrindu, kad notarine tvarka patvirtintuose dokumentuose esantys faktai yra nustatyti ir neįrodinėjami, t. y. aplinkybės, nurodytos oficialiuose rašytiniuose įrodymuose, laikomos visiškai įrodytomis, iki jos bus paneigtos kitais byloje esančiais įrodymais. Sutarties turinys aiškiai patvirtina, jog turtas buvo įgytas už bendras lėšas, perduotas bendrovei dar 2008 m. liepos 3 d., o ne iš R. Š. paskolos sutarties gautų lėšų.

46.2. Apeliacinės instancijos teismas nevertino ieškovės procesinio elgesio, nors byloje dėl santuokos nutraukimo ir bendro turto padalijimo procesinę pareigą pateikti informaciją apie dalijamą turtą (kiekį ir vertę) bei reikalavimą padalyti tokį turtą turi sutuoktiniai ([CPK 178](#) straipsnis, 382 straipsnio 4 punktas). Byloje liko nepaneigti pirmosios instancijos teismo nustatyti faktai, jog ieškinį, reikalaujama ginčo turtą pripažinti kaip įgytą asmenine nuosavybės teise, ieškovė patikslino tik 2018 m. lapkričio 13 d., o nuo 2017 m. birželio 6 d. ieškovė laikė, kad butas yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, ir savo laisva valia, atstovaujama profesionalaus teisininko, buvo įtraukusi į santuokos metu dalytinio turto balansą. Apie jokiais asmenines skolas iki 2018 m. lapkričio 13 d. R. Š. duomenų byloje taip pat nebuvo. Net patikslinusi ieškinį, ieškovė pripažino, kad 2012 m. lapkričio 9 d. paskolos susitarimas buvo sudarytas atsakovui nežinant, t. y. be jo sutikimo, kad pinigų sutuoktiniai turėjo, juos atsakovas parsiveždavo didelėmis sumomis iš Rusijos, iki ginčo sutarčių 2012 m. lapkričio 14 d. sudarymo nuo atsakovo sąskaitos AB „Swedbank“ pagal pateikiamą banko sąskaitos išrašą buvo išgryninta virš 90 000 Lt butui įsigyti, ieškovė nepaneigė gavusi šią sumą. Todėl akivaizdu, kad nebuvo jokios būtinybės skolintis pinigų iš R. Š., apie tai nevyko jokios diskusijos. Pirmosios instancijos teismas ieškovę pripažino kalta dėl santuokos iširimo ir dėl nustatytos aplinkybės, jog ieškovė nebuvo atsakovui lojali, nuslėpė nuo jo faktą, kad galimai pasiskolino 180 000 Lt sumą, ir kt. Apeliacinės instancijos teismas ieškovės nesąžiningo procesinio elgesio nevertino. Tačiau tokiu atveju, jei ieškovė turėjo tikslą įsigyti turtą asmeninės nuosavybės teise, tai ji turėjo būti tiek santuokiniuose, tiek sutartiniuose santykiuose sąžininga ir savo valią aiškiai išreikšti, o aplinkybę apie gautą paskolą atskleisti tiek sutuoktiniui, tiek notarui, tvirtinusiui sandorius. Tokia išvada atitinka kasacinio teismo formuojamą praktiką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. rugsėjo 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-464/2008](#)).

46.3. Pirmosios instancijos teismas pagrįstai vertino paskolos sutarties sudarymo faktą atsižvelgdamas į ieškovės atliktus teisiškai reikšmingus veiksmus, t. y. įvertino visus byloje esančius įrodymus atskirai ir kartu ir nustatė, kad: paskolos faktas buvo nuslėptas nuo sutuoktinio; paskolos pagrindu gautų lėšų faktas neatskleistas notarui, nes ieškovė išreikšė aiškią valią įgyti turtą bendrosios jungtinės nuosavybės teise; ieškovė paskolos, gautos grynaisiais, nedeklaravo įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka nei 2012 m., nei 2016 m. (2015 m. birželio 25 d. Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 28, 41, 55, 68, 87, 89, 101, 104-1, 104-2, 129, 131, 154 straipsnių ir priedo pakeitimo, Įstatymo papildymo 55-1 ir 61-1 straipsniais ir 56, 57, 58, 59, 60 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo 18 straipsnis, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2015 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. VA-114 patvirtintos Mokesčių mokėtojo pranešimo apie gautų pajamų ir įsigyto turto (įskaitant pasiskolintus pinigines lėšas) įsigijimo šaltinius PRC9111 formos užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklių 5 punktą). Duomenys apie paskolą proceso metu buvo pateikti praėjus daugiau nei metams, o pareiškiant ieškinį į bendrą balansą skola nebuvo įtraukta, nors pagal įstatymą ieškovė tai turėjo padaryti. Be to, būtinybės skolintis iš R. Š. nebuvo, nes sutuoktiniai turėjo savo pinigų, šalys santuokos metu jau buvo įsigijusios sodybą, išpareigojimų šalys bankams įsigydamos sodybą neturėjo, nuolat disponavo didelėmis grynųjų pinigų sumomis, tai matyti iš į bylą pateikto atsakovo sąskaitos kortelės išrašo. Ieškovė nepateikė kitų įrodymų, patvirtinančių, kad už ginčo turtą sumokėjo asmeninėmis lėšomis. Paskolos sutartis prieštarauja ieškovės teiginiams, jog būtent jos privati įmonė atliko visus mokėjimus už turtą ir atsakovas, pasirašant sandorius, nedalyvavo, nei savo darbu, nei finansiškai prie buto įsigijimo neprisidėjo. Be to, ieškovės pozicija viso bylos nagrinėjimo metu nuolat keitėsi. Pirmosios instancijos teismas įvertino R. Š. veiksmus, t. y. kad paskolos jis nedeklaravo, kad nepasidomėjo, kaip buvo panaudota paskola, ar butą ieškovė įsigijo iš UAB „Astra Calculus“, nepasidomėjo, ar butas yra įsigytas ieškovės asmenine nuosavybe, ar butas nuo 2012 m. lapkričio 9 d. nėra perleistas tretiesiems asmenims ar kitaip suvaržytas ir galimas turto realizavimas. Ieškovė neįrodė, kad už įsigytą turtą atsiskaitė būtent šiais tariamai pasiskolintais pinigais, net jei ji tokią paskolą ir pasiėmė, nes šį faktą paneigia 2012 m. lapkričio 14 d. skolos padengimo sutarties turinys, patvirtinantis, jog už turtą jau buvo sutuoktinių sumokėta 2008 m. liepos 3 d. paskolos sutarties Nr. 2008/07-01 pagrindu, taip pat 2012 m. UAB „Astra Calculus“ balansas bei pajamų ir nuostolių ataskaita, iš kurios matyti, jog 200 000 Lt pajamų bendrovė 2012 m. negavo, o tai vienareikšmiškai patvirtina atsakovo poziciją, jog dalis pinigų jau buvo sumokėta bendrovei dalimis per sutuoktinį bendrovės veiklai suteiktas paskolas sutartis. Apeliacinės instancijos teismas, kaip ir ieškovė, konkrečiai nenurodė, kokiomis lėšomis yra sumokėta už ginčo turtą. Jei ieškovė už butą sumokėjo individualios įmonės lėšomis, tai ji negalėjo apmokėti iš R. Š. paskolos sutarties pagrindu gautomis lėšomis. Apeliacinės instancijos teismo padarytų išvadų prieštaravimas patvirtina, kad ieškovė neįrodė, jog ginčo turtą apmokėjo iš R. Š. galimai suteiktos paskolos lėšomis. UAB „Astra Calculus“ yra atskiras juridinis asmuo ir negali būti sutapatintas juridinio ir fizinio asmens turtas. Apeliacinės instancijos teismas taip pat nenustatė, kad įgyjant turtą ieškovė būtų aiškiai išreikšusi valią įgyti turtą asmeninėmis nuosavybės.

47. Trečiasis asmuo A. F. pateikė pareiškimą dėl prisidėjimo prie kasacinio skundo, kuriuo prašo kasacinį skundą tenkinti – panaikinti apeliacinės instancijos teismo nutartį ir priteisti iš ieškovės jo patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

48. Ieškovė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo kasacinio skundo netenkinti ir apeliacinės instancijos teismo nutartį palikti nepakeistą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

48.1. Nors kasaciniame skunde teigiama, kad apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojamos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos, tačiau išsamūs tai patvirtinantys argumentai nepateikti ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas).

48.2. Nekilnojamojo turto registro išrašas patvirtina, kad pradinis buto nuosavybės teisės turėtojas buvo UAB „Swedbank lizingas“, su kuria ieškovės privati įmonė 2002 m. gegužės 13 d. buvo sudariusi sutartį dėl turto išpirkimo ir būtent ši įmonė atliko visus mokėjimus už turtą. 2006 m. vasario 28 d. buvo sudaryta sutartis dėl nekilnojamojo turto ir nuosavybės teisių perdavimo Nr. 2-1837, kurios pagrindu ieškovės privačiai įmonei buvo perleistas buto nuosavybės teisės (pasikeitus ieškovės privačios įmonės teisiniui statusui, turtas nuosavybės teise priklausė UAB „Astra Calculus“). 2007 m. balandžio 27 d. panaudos sutartimi ginčo butas buvo perduotas naudotis ieškovei. 2012 m. lapkričio 14 d. buto pirkimo-pardavimo sutartyje užfiksuota, jog butas parduotas už 200 000 Lt sumą, kuri sumokėta prieš sutarties pasirašymą grynaisiais pinigais. Sandorio sudarymo metu atsakovas nedalyvavo, prie buto įsigijimo nei finansiškai, nei savo darbu neprisidėjo. Pirkimo-pardavimo sutartis kartu buvo ir turto perdavimo aktas, jokie papildomi daiktų, turto perdavimo dokumentai nebuvo pasirašyti – butas visuomet buvo valdomas ieškovės, šia sutartimi buvo sutvarkytas tik teisinis turto statusas. Lėšos, panaudotos šiai sutarčiai sudaryti, buvo gautos ieškovės asmeninės prievolės – 2012 m. lapkričio 9 d. paskolos sutarties su R. Š. pagrindu. Teismo posėdžio metu R. Š. patvirtino, jog paskola ieškovei suteikta ir yra reali. Pagal 2012 m. lapkričio 14 d. skolos padengimo sutartį matoma, kad jokie atsiskaitymai ir (ar) mokėjimai pagal sutartį vykdomi nebuvo. Ginčo rūšys visuomet buvo faktiškai valdomas ieškovės, sutartimi buvo tik išspręstas turto teisinis statusas. Jokie mokėjimai sutarties pagrindu nebuvo atlikti (buvo įskaityta skola ieškovei), dėl to nėra teisinio pagrindo manyti, kad turtas buvo įgytas iš bendrų sutuoktinių lėšų ir (ar) turint tikslą jį įgyti kaip bendrą šeimos turtą.

48.3. Šalių santuoka buvo sudaryta 2008 m. gegužės 17 d., o panaudos sutartis, kurios pagrindu ieškovė naudojosi butu (duomenys neskelbtini) buvo sudaryta likus daugiau nei metams iki šalių santuokos sudarymo. Ginčo butas ieškovės įmonės vardu buvo įgytas likus daugiau nei dvejiems metams iki santuokos su atsakovu sudarymo. Taigi akivaizdu, kad siekį ginčo turtą įgyti turėjo būtent ieškovė.

48.4. Civiliniame procese yra nustatyta galimybė tikslinti pareikštus reikalavimus, keisti atstovą, rinktis teisinės gynybos priemones ir būdus, todėl tai, kad pasikeitus ieškovės atstovams civilinėje byloje buvo patikslinti jos ieškinio reikalavimai, peržiūrėti civilinės bylos

dokumentai, nereiškia, kad keitėsi pačios ieškovės valia ir (ar) pozicija.

- 48.5. Ieškovė niekada neteigė, kad paskolos sutartis buvo sudaryta šeimos poreikiams tenkinti. Paskolos sutartį ieškovė sudarė išimtinai savo rizika ir interesais – butui įsigyti asmeninės nuosavybės teise, todėl natūralu, kad atsakovas apie tai galėjo nežinoti. Notariato įstatymo nuostatos, reglamentuojančios sandorių tvirtinimą, nenustato notaro pareigos aiškintis lėšų kilmės šaltinį, todėl ieškovė ir neturėjo pareigos šią informaciją pateikti notarui. Paskolos gavimo (suteikimo) deklaravimas yra mokestiniais teisės aktais nustatyta pareiga, tačiau jos nevykdymas (netinkamas vykdymas) nedaro paskolos sutarties negaliojančios, nepaneigia jos sudarymo fakto bei tikslo.
- 48.6. Buto pirkimo–pardavimo sutartis buvo sudaryta 2012 m. lapkričio 14 d., t. y. praėjus penkioms dienoms nuo paskolos sutarties sudarymo. Paskolos sutartyje įvardytas jos pagrindų gaunamų lėšų panaudojimo tikslas. Apeliacinės instancijos teismas reikšmingomis laikė ir aplinkybes, kad šis butas buvo išpirktas pagal lizingo sutartį nuo 2002 m. iki 2006 m., t. y. dar iki santuokos sudarymo, ieškovės įmonės lėšomis.
- 48.7. Nėra jokio paskolos sutarties dviprasniškumo ar prieštaravimo ieškovės teiginiams. Ginčo turtą iš UAB „Swedbank lizingas“ įgijo ieškovės privati įmonė, vėliau pertvarkyta į UAB „AstraCalculus“, iš šios turtą įgijo jau pati ieškovė, naudodama asmenines (iš R. Š.) pasiskolintas lėšas. Paskolos sutarties įvykdymo (grąžinimo) terminas iki šios dienos nėra suėjęs, todėl R. Š. neturėjo pareigos tikrinti ieškovės. Tai, kad trečiasis asmuo R. Š. niekada nesidomėjo, kaip buvo panaudotos paskolos sutarties pagrindų perduotos lėšos, nepaneigia pinigų perdavimo ir (ar) panaudojimo fakto bei tikslo.
- 48.8. Nors atsakovas teigia, kad apeliacinės instancijos teismas pažeidė proceso teisės normas ([CPK 265 straipsnį](#), 270 straipsnio 4 dalį), tačiau iš esmės nesutinka su nustatytais faktinėmis aplinkybėmis. Pagal kasacinio teismo praktiką tai, kad teismams įvertinus tam tikrus įrodymus nebuvo priimtas vienai iš šalių palankus sprendimas, nėra pagrindas pripažinti, jog buvo pažeistos įrodymų įvertinimo taisyklės, jeigu iš byloje esančių teismų procesinių dokumentų motyvuojamųjų dalių matyti, kad teismai tyrė ir vertino visus įrodymus, tačiau priėmė kitokį, nei tikėjosi viena iš šalių, sprendimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. liepos mėn. 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-386/2008).

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl bylos nagrinėjimo ribų

49. Kasacinis teismas, neperžengdamas kasacinio skundo ribų, patikrina apskųstus sprendimus ir (ar) nutartis teisės taikymo aspektu. Kasacinis teismas yra saistomas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytų aplinkybių ([CPK 353 straipsnio](#) 1 dalis). Kasacinis teismas turi teisę peržengti kasacinio skundo ribas, kai to reikalauja viešasis interesas ir neperžengus skundo ribų būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai. Apie ketinimą peržengti kasacinio skundo ribas teismas praneša dalyvaujantiems byloje asmenims ([CPK 353 straipsnio](#) 2 dalis).
50. Šioje byloje atsakovo kasaciniame skunde keliamas klausimas dėl santuokos metu įgyto buto ir rūsio dalies nepagrįsto pripažinimo ieškovės asmenine nuosavybe. Apeliacinės instancijos teismo nutarties dalys dėl kito šalims bendrosios jungtinės nuosavybės teise priklausančio turto padalijimo, kitų su santuokos nutraukimu susijusių klausimų kasacine tvarka neskundžiamos. Teisėjų kolegija, nenustačiusi pagrindo išeiti už kasacinio skundo ribų, sprendžia ir pasisako tik dėl atsakovo kasaciniame skunde keliamo klausimo.

Dėl nutraukiant santuoką dalytino turto pripažinimo asmenine vieno iš sutuoktinių nuosavybe

51. [CK 3.87 straipsnio](#) 1 dalyje įtvirtinta prezumpcija, kad turtas, įgytas po santuokos sudarymo, yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė. Ši prezumpcija turi svarbią reikšmę tiek materialiosios, tiek proceso teisės atžvilgiu. Pirmą, ši prezumpcija reiškia, kad sutuoktinis, teigiantis, jog tam tikras turtas yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, nes jis yra įgytas sudarius santuoką, neprivalo šio teiginio įrodinėti, nes ši aplinkybė preziumuojama pagal įstatymą. Antra, sutuoktinis, teigiantis, kad tam tikras turtas, įgytas sudarius santuoką, nėra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, privalo šį teiginį įrodyti ([CK 3.88 straipsnio](#) 2 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. lapkričio 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-332-687/2019](#), 17 punktas).
52. Kasacinis teismas yra nurodęs, kad bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės prezumpcija yra įtvirtinta laikantis pagrindinių santuokos principų, tokių kaip susitarimas sukurti šeimos teisinius santykius kaip bendro gyvenimo pagrindą ([CK 3.7, 3.28 straipsniai](#)), sutuoktinių lygiateisiškumas ([CK 3.26 straipsnis](#)) bei pareiga būti vienas kitam lojaliam, vienas kitą renti ir, atsižvelgiant į kiekvieno iš sutuoktinių galimybes, prisidėti prie bendrų šeimos ar kito sutuoktinio poreikių tenkinimo ([CK 3.27 straipsnis](#)). Taigi bendroji jungtinė nuosavybė yra skirta bendriems sutuoktinių tikslams ir bendroms pareigoms įgyvendinti. Bendrajai jungtinei nuosavybei nustatyti būtina įvertinti ne tik pajamų ar turto šaltinį ir įgijimo laiką, bet ir naudojimo paskirtį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. birželio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-260-378/2018](#), 20 punktas).
53. [CK 3.88 straipsnis](#) vertintinas kaip norma, kuri detalizuoja bendrąją normą – [CK 3.87 straipsnio](#) 1 dalį, t. y. kad visas turtas, kurį sutuoktiniai įgyja sudarę santuoką, yra jų bendroji jungtinė nuosavybė. [CK 3.88](#) straipsnyje taip pat nustatyta, kad turtui pripažinti bendrąją jungtinę sutuoktinių nuosavybę neturi reikšmės, kieno vardu jis įgytas – vieno ar abiejų sutuoktinių ([CK 3.88 straipsnio](#) 1 dalies 1 punktas).
54. Asmenine sutuoktinių nuosavybe pripažįstamas [CK 3.89 straipsnio](#) 1 dalyje apibrėžtus kriterijus atitinkantis turtas. [CK 3.89 straipsnio](#) 1 dalyje išvardytas turtas priskiriamas prie asmeninės vieno sutuoktinio nuosavybės pagal kelis kriterijus: turto įsigijimo laiką, turto įgijimo pagrindą, turto pobūdį. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtinta bendroji taisyklė, kad visas iki santuokos sutuoktinių atskirai įgytas turtas yra asmeninė jų nuosavybė (bendrai iki santuokos įgytas turtas bus bendroji dalinė nuosavybė). Remiantis [CK 3.88 straipsnio](#) 2 dalyje įtvirtinta prezumpcija turtas yra sutuoktinių bendroji jungtinė nuosavybė, kol nėra įrodyta, kad turtas yra vieno sutuoktinio asmeninė nuosavybė. Ši prezumpcija įtvirtinta siekiant teisinio apibrėžtumo dėl turto teisinio režimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. lapkričio 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-332-687/2019](#), 17 punktas).
55. Tarp sutuoktinių kilus ginčui dėl santuokos metu įgyto turto teisinio režimo, sutuoktinis, kuris laiko, kad tam tikras turtas priklauso jam asmeninės nuosavybės teise, privalo paneigti [CK 3.88](#) straipsnio 2 dalyje įtvirtintą prezumpciją, kad santuokos metu įgytas turtas yra sutuoktinių bendroji jungtinė nuosavybė, tam pateikdamas rašytinius įrodymus, o įstatymui leidžiant – įrodyti šį faktą liudytojų parodymais arba

pagrįsti, kad santuokos metu įgyto turto prigimtis ir pobūdis savaime įrodo, kad turtas yra vieno sutuoktinio asmeninė nuosavybė ([CK 3.89 straipsnio 2 dalis](#)) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. spalio 6 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-538/2006](#); 2007 m. lapkričio 6 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-490/2007](#); 2019 m. balandžio 18 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-141-378/2019](#), 19 punktas; kt.).

56. [CK 3.89 straipsnio](#) 1 dalies 7 punkte nustatyta, kad asmenine sutuoktinių nuosavybe yra pripažįstamas sutuoktinio įgytas turtas už asmeninės lėšas arba lėšas, gautas realizavus jo asmeninę nuosavybę esantį turtą, jeigu turto įgijimo metu buvo aiškiai išreikšta sutuoktinio valia įgyti turtą asmeninę nuosavybę.
57. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad [CK 3.89 straipsnio](#) 1 dalies 7 punkte įtvirtinta teisės norma reikalaujama, jog įgyjant turtą būtų aiškiai išreikšta sutuoktinio valia įgyti turtą asmeninę nuosavybę (pavyzdžiui, pirkimo–pardavimo sutartyje yra sąlyga, kad turtą sutuoktinis perka asmeninę nuosavybę). Jeigu tokia valia nebuvo aiškiai išreikšta ir sutuoktiniai nesutaria dėl nuosavybės teisių į turtą, reikia vadovautis [CK 3.88 straipsnio](#) 2 dalies prezumpcija (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. lapkričio 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-332-687/2019](#), 33 punktas).
58. Kasacinis teismas, pasisakydamas dėl šios teisės normos aiškinimo ir taikymo, taip pat yra konstatavęs, kad netgi už asmeninės lėšas santuokos metu įgytas turtas pripažįstamas asmenine sutuoktinio nuosavybe tik tais atvejais, kai leistinomis priemonėmis įrodoma, kad to turto įgijimo metu buvo aiškiai išreikšta sutuoktinio valia įsigyti turtą asmeninę, o ne bendrojo nuosavybę. Teisinis reguliavimas, reikalaujantis aiškos sutuoktinio, panaudojančio savo lėšas turtui įgyti, valios išraiškos įgyti turtą asmeninę nuosavybę reikšia ne ką kita, kaip bendrosios jungtinės nuosavybės prezumpcijos dominantę turtiniuose sutuoktinių santykiuose, taigi jeigu tokia valia nebuvo aiškiai išreikšta ir sutuoktiniai nesutaria dėl nuosavybės teisių į turtą, toks turtas yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-52/2012](#)).
59. Vertinant, ar ginčo turtas atitinka šioje teisės normoje įtvirtintą sąlygą, kad įgyjant turtą turi būti aiškiai išreikšta sutuoktinio valia įgyti turtą asmeninę nuosavybę, reikšminga yra ir tai, koks atitinkamos valios išreikšimo būdas buvo pripažįstamas pakankamu (aiškiu) sudarant turto įgijimo sandorį, kokie asmens veiksmai šiuo atžvilgiu buvo laikomi teisiškai reikšmingais ir garantavo teisėtų interesų apsaugą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. spalio 15 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-424/2009](#)).
60. Kasacinis teismas taip pat yra nurodęs, kad, sprendžiant dėl šalių tikrųjų ketinimų sudarant sandorius, reikia ne apsiriboti tik tam tikrų aplinkybių vertinimu, bet vertinti jas visas kompleksiskai – tik taip galima išsiaiškinti tikruosius šalių ketinimus. Sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybės prezumpcijos paneigimas tam tikrų sandorių pagrindu taip pat turi būti vertinamas sistemškai, pasitelkiant ne vieną kurį nors įrodymą (pavyzdžiui, turto registraciją ar lėšas, panaudotas jam sukurti) kaip visą lemiantį, bet įrodymų visumą, leidžiančią nuosekliai įvertinti ginčo šalių gyvenimo sąlygas, susitarimus, ketinimus ir lūkesčius (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. birželio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-260-378/2018](#), 42 punktas).
61. Nagrinėjamoje byloje pirmosios instancijos teismas nustatė, kad butas (duomenys neskelbtini) ir 1/23 dalis rūsio (duomenys neskelbtini) įgyti po santuokos sudarymo, todėl šiam turtui taikoma bendrosios jungtinės nuosavybės prezumpcija ([CK 3.87 straipsnio](#) 1 dalis). Apeliacinės instancijos teismas nusprendė priešingai – konstatavo, kad ginčo turtas yra ieškovės asmeninė nuosavybė, nes įsigytas už jos asmeninės lėšas, gautas paskolos sutarties pagrindu, todėl tarp sutuoktinių nedalytinas. Teisėjų kolegijos vertinimu, nurodyta apeliacinės instancijos teismo išvada yra nepagrįsta.
62. Nagrinėjamoje byloje teismų nustatyta, kad ginčo butas (duomenys neskelbtini) įgytas 2012 m. lapkričio 14 d. pirkimo–pardavimo sutartimi Nr. 3449, o 1/23 dalis rūsio (duomenys neskelbtini) įgyta 2012 m. lapkričio 14 d. skolos padengimo sutartimi Nr. 3450. Šis turtas Nekilnojamojo turto registre įregistruotas šalių vardu bendrosios jungtinės nuosavybės teise. Taip pat byloje nustatyta, kad šalims sudarius santuoką ir gimus dukteriai šeima gyveno nurodytame bute. Taigi atitinkamą laikotarpį ginčo turtas buvo šeimos gyvenamoji patalpa, naudojama šeimos poreikiams tenkinti. Dėl to darytina išvada, kad ginčo turtas atitinka bendrosios jungtinės nuosavybės paskirtį, nes buvo įsigytas bendriems sutuoktinių tikslams ir bendroms pareigoms įgyvendinti (nutarties 52 punktas).
63. Byloje teismų taip pat nustatyta, kad pradinis ginčo turto turėtojas buvo UAB „Swedbank lizingas“, su kuria ieškovės A. K. privati įmonė (vėliau – UAB „AstraCalculus“; ieškovės pavardė šiuo metu – K.) 2002 m. gegužės 13 d. buvo sudariusi sutartį dėl turto išpirkimo. 2006 m. vasario 28 d. buvo sudaryta sutartis dėl nekilnojamojo turto ir nuosavybės teisių perleidimo Nr. 2-1837, kurios pagrindu A. K. privačiai įmonei buvo perleistas buto nuosavybės teisės. Iki santuokos sudarymo 2007 m. balandžio 27 d. sudarytos panaudos sutarties pagrindu ieškovė naudojosi ginčo turtu. 2012 m. lapkričio 14 d., t. y. jau santuokos metu, ieškovė su UAB „AstraCalculus“ sudarė buto pirkimo–pardavimo sutartį, kuria už 200 000 Lt iš UAB „Astra Calculus“ nusipirko ginčo butą. Notariškai patvirtintos 2012 m. lapkričio 14 d. pirkimo–pardavimo sutarties 2.1 punkte nustatyta, kad pirkėjas (ieškovė) butą perka bendrosios jungtinės nuosavybės teise su sutuoktiniu (atsakovu), sutarties 7.13 punktu ieškovė patvirtino, jog sutarties sudarymo metu yra susituokusi su atsakovu, santuoka yra galiojanti, neįtraukta, nėra pradėta santuokos nutraukimo procedūra, vedybų sutartis nesudaryta, pirkėjas daiktus įgyja (perka) bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės teise. Byloje taip pat nustatyta, kad ginčo turto pirkimo–pardavimo sutartis sudaryta ieškovės laisva valia, nes byloje nėra duomenų, kurie leistų daryti priešingą išvadą, be to, ši sutartis nenuginčyta.
64. 2012 m. lapkričio 14 d. notariškai patvirtinta skolos padengimo sutartimi ieškovė įsigijo 1/23 dalį rūsio (duomenys neskelbtini). Šios sutarties 2.1 punkte nustatyta, kad skolininkė UAB „AstraCalculus“ perduoda, o kreditorė (ieškovė) bendrosios jungtinės nuosavybės teise su sutuoktiniu (atsakovu) priima 1/23 dalį rūsio (duomenys neskelbtini). Byloje nenustatyta, kad sudarant šią sutartį ieškovės valia būtų buvusi pažeista, ši sutartis taip pat yra galiojanti ir nenuginčyta.
65. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad dokumentai, išduoti valstybės ir savivaldybių institucijų, patvirtinti kitų valstybės įgaliotų asmenų, neviršijant jiems nustatytos kompetencijos bei laikantis atitinkamais dokumentams keliamų formos reikalavimų, laikomi oficialiais rašytiniais įrodymais ir turi didesnę įrodomąją galią. Aplinkybės, nurodytos oficialiuose rašytiniuose įrodymuose, laikomos visiškai įrodytomis, iki jos bus paneigtos kitais byloje esančiais, išskyrus liudytojų parodymus, įrodymais. Kasacinio teismo ne kartą pabrėžta, jog notaro patvirtinta sutartis yra joje užfiksuotų faktų *prima facie* (didesnė įrodomoji galia) įrodymas. Tai reikšia, kad joje nurodytos aplinkybės laikomos visiškai įrodytomis, iki jos bus paneigtos kitais byloje esančiais, išskyrus liudytojų parodymus, įrodymais ([CPK 197 straipsnio](#) 2 dalis) (pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. spalio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-479/2008; 2009 m. rugsėjo 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-336/2009](#); 2019 m. balandžio 18 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-141-378/2019](#), 25 punktas). Taigi, atsižvelgiant į šią kasacinio teismo praktiką, notariškai patvirtintą 2012 m. lapkričio 14 d. pirkimo–pardavimo sutarties 2.1, 7.13 punktuose ir 2012 m. lapkričio 14 d. skolos padengimo sutarties 2.1 punkte nurodyta aplinkybė, jog ginčo turtas įgytas bendrosios jungtinės nuosavybės teise, laikoma visiškai įrodyta, iki ji bus paneigta ieškovės į bylą pateiktais įrodymais, nes, minėta, būtent ieškovei, laikant, kad ginčo butas priklauso jai asmeninės nuosavybės teise, tenka pareiga paneigti [CK 3.88 straipsnio](#) 2 dalyje įtvirtintą prezumpciją, kad santuokos metu įgytas turtas yra sutuoktinių bendroji jungtinė nuosavybė (nutarties 55 punktas).
66. Ieškovė, siekdama paneigti ginčo turto, kaip bendrosios jungtinės nuosavybės, prezumpciją, į bylą pateikė su trečiuoju asmeniu R. Š. 2012 m. lapkričio 9 d. sudarytą paskolos sutartį, kurioje nurodyta, kad R. Š. suteikia ieškovei 180 000 Lt paskolą, o ši priima paskolą ir patvirtina, kad paskolos sumą gavo. Paskolos sutarties šalys susitarė, kad paskola bus panaudota butui (duomenys neskelbtini) įsigyti. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad ieškovės su trečiuoju asmeniu R. Š. 2012 m. lapkričio 9 d. sudaryta paskolos sutartis, kaip rašytinis įrodymas, nepatvirtina, jog ieškovės gauta paskola buvo panaudota būtent ginčo butui įsigyti, nepaneigia bendrosios jungtinės nuosavybės prezumpcijos, ir teisėjų kolegija šią teismo išvadą laiko pagrįsta.
67. Nagrinėjamoje byloje nustatytas faktas, kad pagal 2012 m. lapkričio 9 d. paskolos sutartį prievolę grąžinti R. Š. skolą yra asmeninė ieškovės

prievole. Aplinkybė, kad šia paskolos sutartimi gautus pinigus ieškovė panaudojo ginčo butui įsigyti, ieškovė nurodė tik tikslindama savo ieškinio reikalavimus 2018 m. lapkričio 12 d., taip pat nurodydama, kad ginčo butas nėra bendroji jungtinė nuosavybė, o jos asmeninė, todėl santuokos nutraukimo byloje tarp šalių nedalytinas. 2017 m. birželio 6 d. pateikdama ieškinį teismui ieškovė nurodė, kad ginčo butas yra bendroji jungtinė nuosavybė, ir prašė jį priteisti natūra atsakovui, atitinkamai nenurodydama ir apie savo pasiskolinimą iš R. Š., t. y. nenurodydama jo kaip asmeninio kreditoriaus, kaip to reikalaujama pagal [CPK 382 straipsnio](#) 5 punktą. Nurodytas ieškovės procesinis elgesys patvirtina, jog reikšdama ieškinį teisme 2017 m. birželio 6 d. ji nelaikė, kad ginčo butas jai priklauso asmeninės nuosavybės teise ir kad šiam turtui įsigyti buvo panaudotos jos asmeninės lėšos.

68. Minėta, kad ginčo butas buvo įsigytas šeimos poreikiams tenkinti, šeima ten kurį laiką gyveno. Aplinkybė, kad atsakovas nedalyvavo sudarant ginčo buto pirkimo–pardavimo sutartį, nepaneigia bendrosios jungtinės nuosavybės prezumpcijos, nes, kaip pagrįstai nurodė pirmosios instancijos teismas, įsigyjant nekilnojamąjį turtą kaip bendrąją jungtinę nuosavybę nėra privalomas abiejų sutuoktinių dalyvavimas (53 punktas). Byloje taip pat nustatyta, kad tuo metu, kai buvo įsigytas ginčo butas, šalys turėjo pakankamai lėšų. Pirmosios instancijos teismas pagrįstai nusprendė, kad įsigyjant ginčo butą buvo panaudotos šeimos pajamos, tai iš esmės patvirtina ir pačios ieškovės pozicija reikšiant ieškinį šioje byloje (iki jo patikslinimo). Apeliacinės instancijos teismo nurodytos aplinkybės, kad: ginčo buto pirkimo–pardavimo sutartyje buvo nustatyta, jog atsiskaitymas vyksta grynaisiais pinigais; pirkimo–pardavimo sutartis buvo sudaryta praėjus penkioms dienoms nuo paskolos sutarties sudarymo; paskolos sutartyje įvardytas jos pagrindų gaunamų lėšų panaudojimo tikslas; šis butas buvo išpirktas pagal lizingo sutartį nuo 2002 m. iki 2006 m., t. y. dar iki santuokos sudarymo, ieškovės įmonės lėšomis, nepatvirtina, kad 2012 m. lapkričio 9 d. paskolos sutarties pagrindų ieškovės gautos asmeninės lėšos buvo panaudotos būtent ginčo butui įsigyti ir kad ieškovės valia buvo nukreipta būtent butą įsigyti asmeninės nuosavybės teise. Teisėjų kolegijos vertinimu, nurodytos aplinkybės ir jas fiksuojantys įrodymai nėra pakankami tam, kad paneigtų oficialiame įrodyme – notariškai patvirtintoje sutartyje – įtvirtintą faktą, jog ginčo butas buvo įgytas bendrojoje jungtinėje nuosavybėje. Pagal kasacinio teismo formuojamą praktiką teismai, vertindami šalių pateiktus įrodymus, remiasi įrodymų pakankamumo taisykle, o išvada dėl konkrečios faktinės aplinkybės egzistavimo daroma pagal vidinį teismo įsitikinimą, grindžiamą visapusišku ir objektyviu visų reikšmingų bylos aplinkybių išnagrinėjimu. Teismas turi įvertinti ne tik kiekvieno įrodymo įrodomąją reikšmę, bet ir įrodymų visetą, ir tik iš įrodymų visumos daryti išvadą apie tam tikrų įrodinėjimo dalyku konkrečioje byloje esančių faktų buvimą ar nebuvimą (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. rugsėjo 27 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-333-248/2018](#) 33 punktą; 2018 m. spalio 2 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-351-687/2018](#) 45 punktą; 2021 m. sausio 13 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-180-611/2021](#) 65 punktą).
69. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad nutarties 67 punkte nurodytas ieškovės procesinis elgesys taip pat patvirtina, jog 2012 m. lapkričio 14 d. pirkimo–pardavimo sutarties 2.1 punkte įtvirtinta nuostata, kad pirkėjas (ieškovė) butą perka bendrosios jungtinės nuosavybės teise su sutuoktiniu (atsakovu), atitiko tikrovę, t. y. ieškovės tikrąją valią įsigyti ginčo butą kartu bendrosios jungtinės nuosavybės teise su atsakovu, nepriklausomai netgi nuo to, kokios lėšos buvo panaudotos įsigyjant šį turtą. Tuo atveju, jeigu byloje būtų buvę nustatyta, kad ieškovė ginčo butui įsigyti būtų panaudojusi asmeninių lėšų (nors, minėta, toks faktas nenustatytas), tai būtų pagrindas nukrypti nuo lygių dalių principo dalijant šį turtą pagal [CK 3.98 straipsnio](#) 2 dalį ir 3.123 straipsnio 1 dalį, bet ne pripažinti ginčo butą asmenine jos nuosavybe. Minėta, kad pagal kasacinio teismo praktiką, suformuotą dėl [CK 3.89 straipsnio](#) 1 dalies 7 punkto taikymo, netgi už asmenines lėšas santuokos metu įgytas turtas pripažįstamas asmenine sutuoktinio nuosavybe tik tais atvejais, kai leistinomis priemonėmis įrodoma, kad to turto įgijimo metu buvo aiškiai išreikšta sutuoktinio valia įsigyti turtą asmeninė, o ne bendrojoje nuosavybėje (nutarties 57, 59 punktai). Byloje nėra jokių duomenų, kad ieškovė kokiu nors būdu būtų aiškiai išreikšusi valią ginčo butą įsigyti asmeninės nuosavybės teise ir apie tai būtų pareikšusi atsakovui.
70. Dėl nurodytų priežasčių teisėjų kolegija laiko pagrįsta pirmosios instancijos teismo išvadą, kad ieškovė neįrodė, jog įsigyjant ginčo butą buvo panaudotos jos asmeninės lėšos ir jos valia buvo nukreipta ir aiškiai išreikšta butą (duomenys neskelbtini) įgyti asmeninės nuosavybės teise, t. y. ieškovė nepaneigė bendrosios jungtinės nuosavybės prezumpcijos, todėl šį turtą pirmosios instancijos teismas pagrįstai laikė bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe ir nutraukdamas šalių santuoką pagrįstai padalijo bylos šalims lygiomis dalimis ([CK 3.117 straipsnio](#) 1, 2 dalys).
71. Dėl 1/23 dalies rūšio patalpos (duomenys neskelbtini) teisėjų kolegija nurodo, kad remiantis 2012 m. lapkričio 14 d. skolos padengimo sutarties 3.2 punktu, 1/23 dalis rūšio (duomenys neskelbtini) sutuoktinių buvo įsigyta, o UAB „AstraCalculus“ jiems perduota dengiant šios bendrovės 15 000 Lt skolą pagal 2008 m. liepos 3 d. paskolos sutartį, bendrovės skolą sumažinant iki 17 600 Lt. Pažymėtina, kad 2008 m. liepos 3 d. paskolos sutartis su UAB „AstraCalculus“ buvo sudaryta iš bylos šalims bendrosios jungtinės nuosavybės teise valdomų lėšų, nes faktas, kad paskola šiai bendrovei buvo suteikta iš ieškovės asmeninių lėšų, byloje neįrodytas ir net nebuvo įrodinėtas. Nenustačius, kad 1/23 dalis rūšio buvo įsigyta už ieškovės asmenines lėšas, nėra pagrindo nustatinėti ir ieškovės valios įsigyti šį turtą asmeninės nuosavybės teise, o bendrosios jungtinės nuosavybės prezumpcija laikoma nepaneigta (nutarties 55 punktas). Dėl nurodytų priežasčių teisėjų kolegija konstatuoja, kad pirmosios instancijos teismo išvada, jog 1/23 dalis rūšio (duomenys neskelbtini) priklauso bylos šalims bendrosios jungtinės nuosavybės teise, todėl nutraukiant šalių santuoką turi būti padalyta, yra pagrįsta ir teisinga ([CK 3.59 straipsnis](#)).
72. Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais, konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas, nusprenddamas, kad butas (duomenys neskelbtini) ir 1/23 dalis rūšio (duomenys neskelbtini) yra asmeninė ieškovės nuosavybė ir tarp šalių nedalytina, netinkamai taikė materialiosios teisės normas, neįvertino byloje esančių įrodymų visumos, taip nukrypdamas nuo kasacinio teismo formuojamos praktikos dėl įrodymų vertinimo (nutarties 60, 68 punktai). Dėl to teisėjų kolegija konstatuoja, kad šioje byloje teisėtai ir pagrįstas yra pirmosios instancijos teismo sprendimas, o apeliacinės instancijos teismo nutarties dalis, kuria ginčo turtas pripažintas asmenine ieškovės nuosavybe ir jai priteista iš atsakovo 49 360,85 Eur kompensacija už jam tenkančią didesnę turto dalį dėl bendrosios jungtinės nuosavybės padalijimo, perskirstytos pirmosios instancijos teisme patirtos bylinėjimosi išlaidos, naikintina, dėl šios bylos dalies paliekant galioti pirmosios instancijos teismo sprendimą ([CPK 346 straipsnis](#), 359 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 3 dalis).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

73. [CPK 93 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą. Jeigu apeliacinės instancijos teismas ar kasacinis teismas, neperduodamas bylos iš naujo nagrinėti, pakeičia teismo sprendimą arba priima naują sprendimą, jis atitinkamai pakeičia bylinėjimosi išlaidų paskirstymą (5 dalis).
74. Nagrinėjamoje byloje nusprendus kasacinį skundą tenkinti ir panaikinti apeliacinės instancijos teismo nutarties dalį, yra pagrindas perskirstyti šiame teisme buvusias bylinėjimosi išlaidas. Atsižvelgiant į galutinį rezultatą, kad ieškovės apeliacinis skundas netenktas, jai patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimas nepriteistinas. Atsakovas prašė apeliacinės instancijos teismo priteisti iš ieškovės 1000 Eur išlaidų advokato pagalbai surašant atsiliepimą į apeliacinį skundą apmokėti atlyginimo. [CPK 98 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio. Teisėjų kolegija, remdamasi teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinės bylose priteistino užmokesčio už advokatą ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio 8.11 punktu, nusprendžia, kad prašomas priteisti išlaidų advokato pagalbai apeliacinės instancijos teisme apmokėti atlyginimas atitinka nustatytus reikalavimus, todėl prašymas tenkintinas ([CPK 93 straipsnio](#) 1 dalis).

75. Ieškovė, teikdama apeliacinį skundą, sumokėjo 450 Eur žyminio mokesčio. Teismo 2019 m. liepos 16 d. nutartimi ieškovei buvo atidėtas 1482,50 Eur dalies už apeliacinį skundą mokėtino žyminio mokesčio mokėjimas. Nepatenkinus apeliacinio skundo ieškovė įpareigotina į valstybės biudžetą sumokėti trūkstantį 1482,50 Eur žyminio mokesčio dalį.
76. Atsakovas prašo priteisti iš ieškovės 150 Eur žyminio mokesčio, sumokėto teikiant kasacinį skundą, ir 1600 Eur išlaidų advokato pagalbai kasaciniame teisme atlyginti atlyginimo. Teisėjų kolegija, remdamasi teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio 8.12 punktu, nusprendžia, kad prašomas priteisti išlaidų advokato pagalbai kasaciniame teisme apmokėti atlyginimas atitinka nustatytus reikalavimus, todėl prašymas tenkintinas. [CPK 93](#) straipsnio 1 dalies pagrindu atsakovui priteistina iš ieškovės ir 150 Eur žyminio mokesčio, sumokėto teikiant kasacinį skundą, atlyginimo.
77. Trečiasis asmuo A. F. prašo priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimą, tačiau nenurodo jų dydžio, nepripažįda šias išlaidas patvirtinančių įrodymų, todėl jo prašymas netenkintinas ([CPK 98](#) straipsnio 1 dalis).
78. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. vasario 12 d. pažymą apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, šioje byloje kasaciniame teisme patirta 9,69 Eur tokio pobūdžio bylinėjimosi išlaidų. Kadangi atsakovo kasacinis skundas tenkinamas, tai šių išlaidų atlyginimas priteistinas iš ieškovės ([CPK 79](#) straipsnis, 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 92 straipsnis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. balandžio 28 d. nutarties dalį, kuria pakeista Vilniaus miesto apylinkės teismo 2019 m. gegužės 6 d. sprendimo dalis ir butas (duomenys neskelbtini) ir 1/23 dalis negyvenamosios patalpos – rūšio patalpos (duomenys neskelbtini) pripažinti asmenine ieškovės A. K. nuosavybe, ieškovei A. K. priteista iš atsakovo N. F. 49 360,85 Eur kompensacija už jam tenkančią didesnę turto dalį dėl bendrosios jungtinės nuosavybės padalijimo, perskirstytos pirmosios instancijos teisme turėtos bylinėjimosi išlaidos, taip pat paskirstytos apeliacinės instancijos teisme patirtos bylinėjimosi išlaidos, panaikinti ir palikti nepakeistą Vilniaus miesto apylinkės teismo 2019 m. gegužės 6 d. sprendimo dalį, kuria butas (duomenys neskelbtini) ir 1/23 dalis negyvenamosios patalpos – rūšio patalpos kaip bendroji jungtinė nuosavybė padalyti ieškovei A. K. ir atsakovui N. F., priteisiant šį turtą natūra ieškovei A. K., o atsakovui N. F. priteisiant iš ieškovės A. K. 4573,93 Eur kompensaciją už ieškovei A. K. tenkančią didesnę turto dalį dėl bendrosios jungtinės nuosavybės padalijimo, paskirstytos bylinėjimosi išlaidos.

Priteisti iš ieškovės A. K. (a. k. (duomenys neskelbtini) į valstybės biudžetą nesumokėtą 1482,50 Eur (vieno tūkstančio keturių šimtų aštuoniasdešimt dviejų Eur 50 ct) žyminį mokestį, sumokant šią sumą į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5660.

Priteisti atsakovui N. F. (a. k. (duomenys neskelbtini) iš ieškovės A. K. (a. k. (duomenys neskelbtini) 1000 (vieną tūkstantį) Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimo.

Kitą Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. balandžio 28 d. nutarties dalį palikti nepakeistą.

Priteisti iš ieškovės A. K. (a. k. (duomenys neskelbtini) advokatės Aurelijos Puzinienės kontorai už atsakovą N. F. (a. k. (duomenys neskelbtini) sumokėtų 1750 (vieno tūkstančio septynių šimtų penkiasdešimties) Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.

Priteisti iš ieškovės A. K. (a. k. (duomenys neskelbtini) į valstybės biudžetą 9,69 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, atlyginimą, sumokant šią sumą į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5660.

Panaikinti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų atrankos kolegijos 2020 m. liepos 27 d. nutartimi taikytą laikinąją apsaugos priemonę – atsakovui N. F. (a. k. (duomenys neskelbtini) priklausančio buto (duomenys neskelbtini) areštą.

Nutarties kopiją išsiųsti VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto, Turto arešto aktų ir Vedybų sutarčių registrams.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Alė Bukavinienė

Grażina Davidonienė

Virgilijus Grabinskas